

اگر کارفرما علیه کارگر خود شکایت کند و به جایی نرسد، ملزم به پرداخت حقوق او در زمان بازداشت است؟

چنانچه کارگری در کارگاهی دچار کاهش توانایی به علل حادثه یا بیماری شده باشد و طبق نظر به کمیسیون پزشکی باید به نامبرده کار سبک ارجاع شود ولی در کارگاه کار سبک وجود نداشته باشد، در این خصوص تکلیف قانونی چیست؟

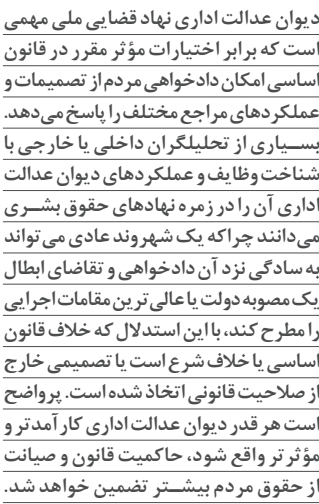
آیا مسافت از محل کار، تأثیر دارد بر حق مأموریت، و زانه دار؟

اگر کارگر از کارفرما شکایتی داشته باشد، باید ابتدا به کجا مراجعه کند؟

سالانه چند دست لباس کار به کارگران مشمول قانون کار تعلق می گیرد؟

یک سال از تصویب و اجرای قانون جدید دیوان عدالت اداری گذشت، حال باید پرسید این قانون و نقدونظریه‌های یک‌ساله آیا تأثیری بر ارتقای کارآمدی دستگاه قضایی در زمینه نظارت داشته است؟

برخی معتقد بودند چنین تصمیمی مغایر قانون اساسی است و برخی دیگر پس از چند ماه خبر از استعفای برخی دستگاه‌ها نسبت به قانون و عدم پاسخگویی به نسبت به درخواست‌ها دادند. حالا پس از گذشت یک سال این تغییرات در بوته نقد و نظر گذاشته شده است و فراتر از این شاید لازم باشد نتایج دقیقی از این تغییرات به سمع و نظر مردم برسد.

قانون دیوان عدالت اداری از زمان پیدایش این نهاد چندین مرحله تغییر و تحول را به خود دیده که در ادامه این گزارش به تاریخچه آن بپردازیم. تقلا در پراختنه شده است. سال گذشته نیز ۱۳ سال ها کار کارشناسی قانون جدید دیوان عدالت اداری ابلاغ و از خرداد ماه لازم الاجرا شد. تغییرات مهمی در این قانون دیده شد. جمله یکمحرملای شدن رسیدگی به شکایات در کمیسیون اداری شبه قضایی که طبق گفته حاجت الاسلام مظفری، رئیس دیوان عدالت اداری کاهش اطلاع اداری را به خود به همراه خواهد داشت. توسعه موضوعات قابل رسیدگی، نوعین تکلیف در خصوص مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی فضای مجازی، تخصیص شدن برخی مراحل رسیدگی مثل تأسیس کارویژه جدید برای کارشناسان، بالا بردن درجه ضمانت اجرای تصمیمات و ایجاد تأسیساتی در جهت احیای حقوق عامه

ریحانه احمدی*
دیوان عدالت اداری
نخست به دعوی
بین «شخص و
دولت» مرجعی به
نام محاکمات مالیه
رسیدگی می کرد
(مصوب ۱۳۰۹/۸/۱۲)

مهرماه سال بعد، این نهاد فعالیت خود را آغاز کرد. با عنایت به اینکه قانون، حاوی آیین دادرسی نبود، آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

و متعاقب آن باالمام از حقوق فرانسه و به تقلید از شورای دولتی آن کشور، قانونی درباره شورای دولتی در سال ۱۳۳۹ به تصویب رسید. منتها این قانون به دلیل اوضاع نامطلوب سیاسی و تمکین نکردن دولت‌های وقت به آن هرگز اجرا نشد.

در قانون مسئولیت مدنی (۱۳۳۹)، مسئولیت مدنی دولت در برابر افراد مطرح شد و معیار و میزان تعیین مسئولیت همچنان مالک تعیین مسئولیت دولت در قبال شکایات اشخاص از سوی محاکم قرار گرفت. به موجب ماده ۱۱ این قانون «کارمندان دولت و شهبه‌داران و مؤسسات وابسته به آنها که به مناسبت انجام وظیفه عمداً یا در نتیجه بی احتیاطی خساراتی اشخاص وارد کنند، شخصاً مسئول جبران خسارت وارده شده هستند ولی هرگاه خسارت وارده شده مستند به عمل آنان نبوده و مربوط به نقص وسایل ادارات و مؤسسات مزبور باشد، در این صورت جبران خسارت وارده شده به اداره یا مؤسسه مربوط است.»

پس از پیروزی انقلاب اسلامی
با رویکرد «بجاء نظام اداری
«صحیح» و «محو هر گونه استبداد،
خودکامی و انحصارطلبی» بهادی
نوین در اصول ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون
اساسی پایه‌گذاری شد که با تصویب
نخستین قانون مجستل در ۲۵ ماده
۹ و تبصره ۴ «سوسی مشتمل شورای
اسلامی» در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۴ از

تصویب رسید. در نهایت آریبدیشت
سال ۱۴۰۲ اصلاح موادی از قانون
فوق و الحاق مواد دیگری به آن قانون
مزمور به تصویب رسید. این قانون
تغییر عنوان داد. این قانون در حال
حاضر معتبر و ملاک استناد و اجرا در
دیوان عدالت اداری در حل اختلافات
و صدور رأی است.

❖ دانشجوی حقوق عمومی

۱۳۶ از * دانشجوی حقوق عمومی

یادداشت

اصلاح‌مادهای قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری با عنوان «قانون دیوان عدالت اداری» در دیپلمات ۱۴۰۰ به تصویب هیأت مجلس شورای اسلامی رسید و پس از طی تشریفات قانونی مربوط از تاریخ ۲۲ خرداد ۱۴۰۰ الزام‌الاجرا شده است. با این تغییرات حدود یک سال تا تصویب و اجرای قانون جدید دیوان عدالت اداری می‌گذرد، سوال این است که اجرای قانون جدید دیوان عدالت اداری تا چه حدی موجب ارتقای کارآمدی دستگاه قضایی در زمینه نظارت قضایی بر ادارات دولتی شده است؟ آیا اجرای این قانون بر طرف‌های جدیدی رادر اجرای اصول قانون اساسی به نفع و به‌زیاده‌الیا ایجاد کرده است؟

یکی از تغییرات جدید در قانون دیوان عدالت اداری ایجاد «معونات قضایی حفظ حقوق عامه» در دیوان عدالت اداری است. این معونات موظف است اقدامات مناسب را هر چه طرح هر کمیت از اقدامات و تصمیمات ناقض حقوق عامه ادارات و نیز شناسایی مصوبات دولتی ناقض حقوق عامه را به اول رد و سپس در خواست ابطال مصوبات را از ذمه هیئت عمومی دیوان عدالت اداری صحت کند. برای تیل به همین منظور سامانه‌ای برای بارگذاری مصوبات ادارات دولتی در پایگاه اینترنتی دیوان عدالت اداری نیز ایجاد شده است. این موضوع به نوعی حلقه‌ای از اصل ۱۶۴ قانون اساسی است، برآورد قضاییه دهد، و وظیفه

احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع است، منتها چالش تاریک‌تر این مسئله در این است که مفهوم حقوق عامه است. این اصطلاح در قوانین موضوعه به نحو مشخصی تعریف نشده است. منتها رئیس قوه قضائیه در بهمن ۱۳۹۶ دستورالعمل «فطرت» و پیگیری حقوق عامه را تصویب و ابلاغ کرد. این سند، مستند به بن‌دفاع از ماده یک این دستورالعمل «حقوق عامه حقوقی» است که در قانون اساسی، قوانین موضوعه یا سایر مقررات اداری و اجرائی ثابت و عدم‌اجرا یا تغییر آن، نوع افراد یک جامعه مفروض مانند افراد یک شهر، منطقه، کشور، صنف و در معرض آسیب یا خطر قرار می‌دهد یا موجب فتنه می‌شود یا تضییع یا سلب امتیاز آنان می‌شود، از قبیل آزادی‌های مشروع، حقوق زیست‌محیطی و بهداشت و سلامت عمومی، فرهنگ عمومی و میراث فرهنگی، انفال اموال عمومی و استنادات‌های اجباری...

این کیفیت معاونت مربوط دیوان عدالت اداری انجام امور محوله باید ابتدا فهرستی از حقوق تهیه کند و مصادیق تقصیر آن را بر دستگاه‌های مجریه و نیز مصوبات دولتی نقض دهد. با گذشت حدود یک سال از اجرای قانون جدید دیوان عدالت اداری به نظر می‌رسد دستگاه‌های اجرایی هنوز به نحو کامل و دقیق مصوبات خود را در پایگاه اینترنتی دیوان عدالت اداری ثبت نمی‌کنند. از سوی دیگر دوگانگی کارکرد وظایف دادستان کل کشور و معاونت وظایف در پیوند با پیگیری احیای حقوق عامه نیز ممکن است دلیلی بر عدم تحقق مناسب اهداف باشد.

کتابت دعاوی مطروحه در دیوان عدالت اداری نیز یکی از اشکال‌های مهم در شعب دیوان بود. به این منظور و برای پیشگیری از طرح دعاوی در دیوان عدالت اداری، در ماده ۱۶ قانون دیوان عدالت اداری هم در زمان شش ماهه طرح شکایات تنبیهای شد و هر روز نفعان مکلف شدند پیش از مراجعه به دیوان و طرح شکایت، خواسته خود را به دستگاه مربوط قبل از شکایت ارائه کنند و صرفاً در صورتی که دستگاه به آنها پاسخ نداد یا پاسخ نادرست داد، می‌توانستند به دیوان مراجعه کنند.

این امر موجب شد بسیاری از افراد پیش از طرح نمودن پروانه اظهارنامه‌ای را برای اظهارنامه‌های خود ارسال کنند. ارسال این اظهارنامه‌ها به برخی مدیران این دستگاه‌ها اولین چالشی بود که پدیدار شد و معاون خدمات الکترونیک قضایی مرکز امور و فناوری اطلاعات با صدور بخشنامه‌ای در فروردین ۱۴۰۲، مراتب این امر را به مدیران و مدیران این دستگاه دولتی راهی کرد. به صورت ناخواسته به توجیه به اینکه عدم پاسخگویی ادارات به اظهارنامه‌های واصله موجب پیگرد اداری و تخلفات در هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری است، حجم و تعداد زیاد این اظهارنامه‌ها را

* مدرس دانشگاه و وکیل دادگستری